

Zkušenosti z loňské produkce chmele

ANTONÍN BRETTSCHNEIDER

663.819.2

O chmel z poslední sklizně se projevoval mimořádný zájem již před dodáním do pivovarů. Nepříznivé klimatické podmínky loňského roku byly příčinou obav o jeho kvalitu. Výsledek produkce ukázal, že obavy byly opodstatněné. V celostátním měřítku poklesla jakost pod průměr posledních let.

Některé okolnosti, jež poškodily loňskou produkci chmele, vznikly již na podzim roku 1954. Pro chmel důležité podzimní a zimní práce, na př. úklid, odplevelení, odřezání a spálení chmelinky, přihnojení a přiorávky chmelnic nebyly provedeny dokonale a dokončovaly se teprve na jaře, mnohde až bezprostředně před řezem chmele. Tím nebyly vytvořeny optimální podmínky pro jarní vegetaci a mimo to se zvýšilo nebezpečí rozvoje škůdců, kteří dobře přezívali v neošetřené půdě.

Jarní práce na chmelnicích [Kvasný průmysl 1 (1955) č. 3, 57] byly přes nepříznivé počasí provedeny vcelku uspokojivě a v kratší době než v předchozích letech. Zlepšení kvality práce bylo všeobecně patrné. S řezem chmele, který je jednou z nejdůležitějších jarních prací, bylo započato v optimální agrotechnické době 10.—12. dubna a prakticky skončeno 20. května. Zavádění se však značně opozdilo pro zpomalený růst chmele, zaviněný chladným květnovým i červnovým počasím. V jarním špičkovém vypětí vydatně pomohly brigády prací znalých pracovníků z pivovarů, kteří ze všech zainteresovaných sektorů odpracovali nejvíce hodin. Brigády z pivovarů nastupovaly všude tam, kde šlo o naléhavé úkoly, jejichž nesplnění znamenalo ohrožení produkce.

Zanedbané podzimní hnojení chmelnic bylo částečně odčiněno intenzivnějším hnojením a vápněním na jaře. Více péče bylo věnováno i kultivačním pracím.

Opožděný vzrůst chmele se vlivem teplých dnů i nocí ke konci června a hlavně začátkem července podstatně vyrovnal tak, že v průměru přesahoval výšku konstrukce. Předpoklady pro bohatou a jakostní sklizeň byly příznivé. Zdravotní stav chmele byl ještě ke konci června uspokojivý. Svluska a mšice chmelová neměly optimální klimatické podmínky ke svému rozvoji a vyskytovaly se toliko ojediněle. Stále nebezpečí však zůstávalo z peronospor. Podmínky pro její rozvoj byly dány nedostatečným úklidem chmelnic na podzim roku 1954 a deštivým počasím od druhé poloviny července až do konce sklizně. V tomto období byla rozhodujícím činitelem preventivní a skutečně důsledně v krátkých časových intervalech prováděná ochrana chmele.

Stav postřikových strojů byl v předchozích letech neutěšený, zejména také proto, že stroje nebyly STS včas a dostatečně opraveny. Nedostatek náhradních dílů znemožňoval opravu strojů. Ve snaze pomoci chmelářskému sektoru zaměřil se pivovarský průmysl na opravu a zhotovení speciálních strojových částí postřikových strojů, které nebylo možné jinak získat. Pivovary Praha-Smíchov a Plzeň opravily větší počet speciálních čerpadel i jiných částí vysokotlakých motorových stříkaček typu Autofenomen,

Halašta i jiných. Tím se usnadnila a urychlila oprava v SPCH a umožnilo se tak převzít do opravy další stroje JZD. I přes tuto pomoc byl počet a způsobilost postřikových strojů neuspokojivý. Vcelku byla příprava strojového parku ve střediscích STS i u samostatných pěstitelů nedostatečná a stroje se opravovaly ještě v době, kdy preventivní postřiky měly již být provedeny. K zvládnutí prací byly z jiných krajů přesunuty Autofenomeny, které však měly velmi silnou poruchovost a byly nedostatečně vybaveny jak technicky, tak i obsluhujícím personálem. Provádění postřiků mělo nedostatky v časovém provedení i v kvalitě práce (nevhodné trysky s rovným rozprachem). Účinek ochrany byl rovněž snižován trvalými dešti, které v některých polohách rozbahnily půdu tak, že ochrana pozemními stroji byla vůbec znemožněna. Všude tam bylo nutno provádět ochranu letecky. Letecký postřik se osvědčil a zároveň přispěl značnou měrou ke zvýšení produktivity práce. Samotná JZD dávala převážně přednost ošetření ostatních zemědělských produktů (zvláště svozu sena) před provedením postřiků chmele. Postřik termínovaný do 20. června nebyl ještě ani v polovině července v celostátním měřítku splněn i přesto, že ze zkušenosti je známo, že v ochraně proti peronospoře jsou rozhodující i dny.

Vlivem toho se rozšířila peronospora do většiny chmelářských oblastí. Za tohoto stavu chmel dozrával a bylo třeba neprodleně přikročit k česání. Každý den prodlení znamenal další poškození kvality a tím i národohospodářské ztráty. Na příkaz MZ, daný radám KNV, ocesával se přednostně zdravý, neporušený chmel, vhodný pro export a posléze chmel napadený škůdci. Hlavní nástup na sklizeň započal 27.—28. srpna. Nástup česačů nebyl uspokojivý a opakovaly se obdobné nedostatky jako v minulých letech. Pěstitelé nepamatovali na patřičný odborný dozor. Na česání chmele bylo po prvé v historii českého chmelářství použito i 7 česacích strojů dovezených z Anglie. Strojové se ocesávaly převážně chmely poškozené škůdci, takže způsobilost a výkony strojů nelze považovat za zcela směrodatné. Získané poznatky jsou však vcelku uspokojivé. Při dvousměnném provozu se pohyboval denní výkon stroje od 1500—1800 čtvrtků (větelů), což odpovídá výkonu 200 česačů. Při ocesávání zdravého chmele budou výsledky ještě příznivější.

Podmínkou k zachování kvality chmele je i rychlé a technologicky správné odsušení a skladování. Při této důležité práci se projeví obdobné nedostatky jako v minulých letech. Je to nedostatek skladovacího prostoru a sušáren, jejich přetěžování, nedodržování technologického postupu. Vlivem toho se kvalita chmele z loňské produkce dále snížila.

Výsledek všech těchto skutečností se projevil celostátně ve snížení jakosti chmele, který co do množství dal sklizeň od roku 1950 dosud největší. Je nezbytné, aby neúspěchy produkce 1955 byly pro chmeláře poučením a školou, aby se s plným úsilím věnovali pěstování chmele a snažili se dosáhnout příznivějších výsledků.